

Аналітична довідка

21 квітня- 4 травня 2022

Докази вчинення воєнних злочинів та порушень міжнародного гуманітарного права скоєних Російською Федерацією під час збройної агресії проти України

Впродовж звітнього періоду, російські окупаційні сили зруйнували низку зерносховищ та вчинили масові крадіжки зерна з окупованих територій Херсонської, Донецької, Луганської та Запорізької областей, позбавивши місцеве населення важливих продовольчих складів та перешкоджають посівній кампанії наступного року.

Є достовірні повідомлення про великі братські могили та фільтраційні табори, організовані ЗС РФ поблизу осадженого Маріуполя. У Маріуполі російські сили блокували евакуацію близько 1,000 цивільних осіб і десятки поранених, *hors de combat*. Було зафіксовано нові випадки сексуального насильства, катувань і масових розстрілів цивільних осіб на окупованих територіях; лише в окупованій Київській області кількість загиблих мирних жителів досягла 1,235 осіб. Російські окупаційні сили продовжували бомбардувати східні та південні регіони України, розкрадати приватну та державну власність, депортувати цивільних осіб та брати їх в заручники.

Впродовж звітнього періоду ми задокументували наступні воєнні злочини та порушення міжнародного гуманітарного права, вчинені військовослужбовцями ЗС РФ: (1) тортури та навмисні вбивства; (2) сексуальне насильство; (3) атаки на цивільні об'єкти; (4) атаки на особливо захищені об'єкти; (5) перешкоджання надання гуманітарній допомоги та евакуації цивільного населення; (6) насильницьке переміщення цивільного населення; (7) розграбування та експропріація власності; (8) взяття заручників; (9) Операції під фальшивим прапором; (10) фільтраційні табори та інші випадки незаконного затримання.¹

---

¹ The number of war crimes committed by Russian forces during the reporting period is not limited to those analysed in this report. The total number is much higher. The cases that were included in this report were analysed as exemplary cases of war crimes and breaches of international humanitarian law committed by Russia.

1) Тортури та навмисні вбивства

Міжнародне кримінальне право (МКП) та міжнародне гуманітарне право (МГП) забороняють тортури та нелюдське поводження з будь якою особою незалежності від того цивільна особа чи військовий.² МКП та МГП також забороняють робити цивільних об'єктами нападів та вбивати їх.³ Ці два типи воєнних злочинів та порушення МГП проаналізовані в доповіді звіт в одному розділі, як і у всіх випадках катувань, проаналізованих в цьому розділі, жертви були знайдені мертвими. Порушення заборони на вбивства цивільних осіб, а також тортури і нелюдське поводження є серйозним порушенням МГП.⁴ Тортури та вбивства також складають воєнні злочини та/або злочини проти людяності.⁵

Впродовж звітного періоду з'явилися нові дані про масові страти цивільних осіб російськими окупаційними силами в Київській області. Місцева влада виявила 1235 тіл цивільних осіб.⁶ Від 50 до 75 відсотків вбитих мали сліди від кульових поранень.⁷ Є докази про щонайменше три масові захоронення організовані російськими військами біля Маріуполя.⁸

---

² Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 7.1(f); Article 8.2(a)(ii); Geneva Convention (I) of 1949, Article 12(2); Geneva Convention (II) of 1949, Article 12(2); Geneva Convention (III) of 1949, Article 17, Article 87, Article 89; Geneva Convention (IV) of 1949, Article 32; Rule 90 of the customary IHL.

³ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 7.1(d); Article 8.2(a)(i); Geneva Convention (IV) of 1949, Article 32; Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 85 3(a).

⁴ Geneva Convention (I) of 1949, Article 50; Geneva Convention (II) of 1949, Article 51; Geneva Convention (IV) of 1949, Article 147.

⁵ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 7.1(f); Article 8.2(a)(ii); Article 7.1(d); Article 8.2(a)(i).

⁶ Telegram-канал Олександр Павлюк / Київська обласна військова адміністрація, На території Київської області продовжують знаходити масові поховання мирних жителів, вбитих російськими окупантами, 04/05/2022, available at: <https://t.me/kyivoda/3611>

⁷ RFE/RL, Поліція: на Київщині виявили тіла 1084 цивільних, більшість – вбиті стрілецькою зброєю, 22/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zahybli-v-kyyivskiy-oblasti-politsiya/31816167.html>

⁸ RFE/RL, Супутник зафіксував вже третє місце масового поховання біля Маріуполя – «Схеми» (фото), 25/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-skhemy-bratska-mohyla-staryu-krym/31820268.html?fbclid=IwAR2aao-dWPQmpc3RQgwr2C-JmahPKWNh8LnugeufQWKXOp8I8fC4yGHP3ws>

З'явилися перші доповіді о тортурах та вбивствах цивільних в містах Харківської області, які були звільнені від російської окупації й більше інформації про тортури в звільненій Сумській області.⁹

21/04/2022–25/04/2022: журналісти-розслідувачі проекту Схеми повідомили про три місця масових поховань в Маріупольському районі, Донецька область. Перше поховання більш ніж 300 метрів завдовжки виявлено в селищі Мангуш (20 км. від Маріуполя).¹⁰ Друге поховання приблизно 45 метрів завдовжки виявлено поряд із окупованим російськими військами селом Виноградне (5 км. від Маріуполя).¹¹ Третє масове поховання завдовжки більше 200 метрів знаходиться поблизу окупованого села Старий Крим (5 км. від Маріуполя).¹² Місцева влада Маріуполя підтвердила, що російські окупаційні війська створили масові поховання цивільних в цих селах, посиляючись на інформацію від місцевих жителів.

21/04/2022: Поліція Київської області повідомила, що у Бородянці виявлено два поховання з дев'ятьма тілами вбитих російськими військовими.¹³

27/04/2022: Державне бюро розслідувань повідомило, що в звільненому від російської окупації Тростянці, Сумська область, виявлено місця катувань щонайменше 20 місцевих жителів. На місці злочинів виявлено кийки, кайданки, металеві кліщі та одяг потерпілих зі слідами крові.¹⁴

---

⁹ RFE/RL, , ДБР задокументували близько 20 фактів катувань жителів Тростянця російськими військовими, 27/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-dbr-fakty-katuvannia-trostanets/31823560.html>

¹⁰ RFE/RL, Супутник зафіксував 300-метрову братську могилу маріупольців у Мангуші – «Схеми», 21/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-skhemy-bratska-mohyla-manhush/31814746.html>

¹¹ RFE/RL, Супутник зафіксував ще одну братську могилу на схід від Маріуполя, у селі Виноградне – «Схеми», 22/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-skhemy-vynohradne-bratska-mohyla/31816645.html>

¹² RFE/RL, Супутник зафіксував вже третє місце масового поховання біля Маріуполя – «Схеми» (фото), 25/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-skhemy-bratska-mohyla-staryy-krym/31820268.html?fbclid=IwAR2aao-dWPQmpc3RQgwr2C-JmahPKWNh8LnugeufQWKXOp8I8fC4yGHP3ws>

¹³ Facebook-сторінка Поліції Київської області, АНДРІЙ НСБИТОВ: Дев'ятеро загиблих, серед яких 15-річна дівчина виявлені на місці масового захоронення вбитих окупантами мирних жителів Бородянки, 20/04/2022, available at: <https://www.facebook.com/pol.kyivregion/posts/pfbid02C9TsNWjWnJbNGsGiWnSCgHvmCTrXcfegasfswjYLpnxEVfwJDXwt4WFFRUTzpfm5l>

¹⁴ Facebook-сторінка Державного бюро розслідувань, 27/04/2022, available at: <https://www.facebook.com/dbr.gov.ua/posts/pfbid028ZRGZfbx5ceVYmukoLLoTVxNY1cZYEFmCr4j7kQ9wfyEKyupPjYLPPhfJf7NYnSl>

29/04/2022: Президент України Володимир Зеленський повідомив, що в Київській області було знайдене масове поховання з 900 тілами вбитих російськими військовими.¹⁵

В деокупованій Гусарівці, Балаклійський район, Харківська область, знайдено тіло 27-річного військового медика з чисельними ранами, простріленими колінами та стопою, черепно-мозковою травмою, та кулею в грудях. На дорозі між Гусарівкою та Шевелівкою знайдено автомобіль з розстріляною родиною – чоловік, жінка та їх трирічний син. Раніше правоохоронці знайшли спаленими у підвалах трупи українців, яких російські військові спочатку катували, а потім, намагаючись приховати злочини, скинули в підвали разом із деревиною та автопокришками і підпалили.¹⁶

30/04/2022: поліція Київської області повідомила, що в в лісі поряд із селом Мироцьке, Бучанський район, Київська область, була виявлена яма з тілами трьох чоловіків, вбитих російськими військовими. На трупах виявлені сліди тортур, а також вогнепальні постріли в різні частини тіла.¹⁷

02/05/2022: Офіс Генерального прокурора повідомив, що в Калинівці, Бучанський район, Київська область, виявлено захоронення двох чоловіків зі слідами катувань. На руках загиблих були зірвані нігті, руки зав'язані за спиною, на тілах були сліди вогнепальних поранень.¹⁸

03/05/2022: Офіс Генерального прокурора повідомив, що в Ірпені, Київська область, було знайдено тіла семи розстріляних росіянами цивільних. Крім того, було ідентифіковано російського військового 234-го десантно-штурмового полку збройних сил Росії, який разом із іншими військовими в Ірпені взяв у полон і катував 10 чоловіків. Полонених утримували у підвал і били прикладами зброї по ребрах та ногах,

---

¹⁵ YouTube-канал Офіса Президента України, Володимир Зеленський поспілкувався з представниками польських ЗМІ, 29/04/ 2022, available at: <https://www.youtube.com/watch?v=eN15bRQI6W8>

¹⁶ Українська Правда, Росіяни на Харківщині катували і застрелили медика АТО, 29/04/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/29/7342988/>

¹⁷ Facebook-сторінка Поліції Київської області, Закатовані і розстріляні: На Київщині знайшли масове захоронення громадян, вбитих окупантами, 30/04/2022, available at: <https://www.facebook.com/pol.kyivregion/posts/359287162902273>

¹⁸ Telegram-канал Офіса Генерального прокурора, Катування та вбивства мирних мешканців – на Київщині документують злочини військових РФ під час окупації, 02/05.2022, available at: https://t.me/pgov_ua/3941

погрожували вбивством та імітували страту, не давали їжу і воду. Ці військові також знущалися над місцевою жінкою – стріляли в напрямку її ніг.¹⁹

04/05/2022: поліція Київської області повідомила про знайдення ще 20 тіл убитих російськими військовими цивільних у Київській області.²⁰ Пізніше поліція також повідомила про те, що у селі Шибине, Бородянський район, Київська область, поліцейські виявили тіло 58-річного чоловіка, якого російські окупаційні війська розстріляли впритул біля його будинку.²¹

2) Сексуальне насильство

Зґвалтування та сексуальне насильство складає воєнний злочин, злочин проти людяності та порушення МГП.²² *Сексуальне насильство також може бути тортурою та/або нелюдським і принижуючим гідність поводженням— інший склад воєнного злочину та серйозне порушення МГП.*²³

Омбудсмен України повідомила, що в першій половині квітня її офіс отримав близько 400 заяв від громадян з окупованих чи вже звільнених територій України про випадки сексуального насильства, вчиненого російськими військовими.²⁴

---

¹⁹ Telegram-канал Офіса Генерального прокурора Ірина Венедіктова: Російських окупантів робить зухвалими безкарність, але ми працюємо, щоб знайти та покарати кожного воєнного злочинця , 03/05/2022, available at: https://t.me/pgov_ua/3959

²⁰ Telegram-канал Офіса Генерального прокурора, За останню добу на Київщині виявили ще 20 тіл мирних громадян, яких вбили окупанти рф, 04/05/2022, available at: https://t.me/mvs_ukraine/12345

²¹ Facebook-сторінка Поліції Київської області, 10-річна дівчинка та троє дорослих були вбиті окупантами: на Бучанщині поліція виявила тіла загиблих, 04/05/2022, available at: <https://www.facebook.com/pol.kyivregion/posts/362148002616189>

²² Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 7(1)(g); Article 8.2(b)(iv); Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 75(2)(b); Article 76(1); Article 77(1); Common Article 3(1)(c) of the 1949 Geneva Conventions; Geneva Convention (IV) of 1949, Article 27; Rule 93 of the customary IHL.

²³ For more information, see *Amnesty International, Rape And Sexual Violence Human Rights Law And Standards In The International Criminal Court*, Section 6, Acts Of Rape And Sexual Violence Causing Severe Pain And Suffering Must Be Charged As Torture, available at: <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/07/ior530012011en.pdf>

²⁴ Facebook-сторінка Людмили Денісової, 26/04/2022, available at: <https://www.facebook.com/denisovaombudsman/videos/1198051550998505/>

3) Атаки на цивільні об'єкти

МКП та МГП встановлюють положення для загального захисту цивільних об'єктів та цілих міст, селищ, житлових приміщень та будівель, які незахищені та які не є військовим об'єктом.²⁵ Атаки, репресалії чи інші акти насилля проти таких об'єктів в міжнародному збройному конфлікті заборонені, є складом воєнного злочину та порушенням норм МГП.

Міжнародне право забороняє як навмисні, так і невибіркові напади на цивільних осіб та цивільні об'єкти. Заборона включає в себе атаки, які не спрямовані на конкретну військову ціль; атаки, які використовують метод або засоби ведення бою, які не можуть бути спрямовані на конкретну військову ціль або чий ефекти не можуть бути обмежені і, таким чином, завдають ударів по військовим цілям та цивільним особам або цивільним об'єктам без розрізнення; бомбардування, яке розглядає як єдину військову мету ряд чітко відокремлених і різних військових цілей, розташованих в місті, місті, селі або в інших областях, що містять аналогічну концентрацію цивільних або цивільних об'єктів; і напади, які можуть бути очікуваними, спричиняють випадкові втрати серед цивільних, травми цивільних осіб, пошкодження цивільних об'єктів, або їх поєднання, які будуть надмірними по відношенню до передбачених конкретних і прямих військових переваг.²⁶

Впродовж звітного період Росія продовжила безперестанні обстріли і бомбардування східних та південних областей України, включаючи Харківську, Донецьку і Луганську області, а також прицільні удари по інших регіонах. У цьому розділі ми описали лише найбільш сумновідомі випадки нападів, які призвели до 48 смертей серед цивільних осіб. Крім того, уточнена інформація про бомбардування російськими військами Маріупольського драматичного театру виявлено на 300 більше смертей, ніж передбачалося спочатку.

---

²⁵ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b)(ii),(v); Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 52.

²⁶ Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 51.

23/04/2022: в Одесі, російські війська обстріляли житловий будинок. Восьмеро людей, серед яких трьох місячне немовля, загинули, ще 18 дістали поранення.²⁷

Одеса. Влучання ракети в житловий будинок

24/04/2022: В Красногорівці, Новоселівці і Новомихайлівці, Донецька область, внаслідок обстрілів житлових районів російськими військами загинуло восьмеро людей. Ще восьмеро цивільних були вбиті раніше в Гірському, Золотому і Попасній, Луганської області внаслідок російських обстрілів. Двоє людей були поранені²⁸

29/04/2022: В Харкові, Котлярах і Покотилівці, Харківська область, п'ятеро загинили внаслідок російських обстрілів житлових районів. 11 цивільних дістали поранення.²⁹

---

²⁷ Українська Правда, Зеленський про вбивство росіянами 8 людей в Одесі: Покидьки смердючі, 23/04/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/23/7341647/>

²⁸ Telegram-канал Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА), Луганщина під вогнем росіян: вісім загинилих, двоє поранених, руйнування щонайменше сімох будинків та відділу поліції, 24/04/2022, available at: Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА) <https://t.me/luhanskaVTSA/1931>

²⁹ Telegram-канал Олега Синегубова, голови Харківської ОДА, Сьогодні черговий день майже безперервних обстрілів російськими загарбниками Харківщини. Під вогнем окупантів продовжують гинути мирні люди., 28/04/2022, available at: <https://t.me/synegubov/3013>

03/05/2022: В Авдіївці, Вугледарі, і Лимані, Донецька область, російські війська обстріляли житлові райони, вбивши дев'ятьох цивільних.³⁰ Пізніше того ж дня, в Авдіївці, російські війська обстріляли автобусну зупинку Коксохімічного заводу. Щонайменше десять цивільних загинули, ще 20 дістали важкі поранення.³¹

30/05/2022: В Маріуполі, Донецька область, українські військові опублікували відео, на якому російський танк впритул розстрілює житловий будинок.³²

04/05/2022: Associated Press опублікував розслідування, з якого випливає, що внаслідок російського авіаудару по Драматичному театру в Маріуполі загинуло приблизно 600 з близько 1000 цивільних, що ховалися там від обстрілів,³³ а не 300, як повідомлялося раніше.³⁴

4) Атаки на особливо захищені об'єкти

Відповідно до МКП та МПП, визначені цивільні об'єкти мають спеціальний захист враховуючи їхню гуманітарну значущість. До таких об'єктів відносяться: лікарні³⁵, медичні транспортні засоби³⁶ та складські приміщення продуктів харчування³⁷.

Впродовж звітнього періоду, стало відомо що ЗС РФ атакували щонайменше 12 особливо захищених об'єктів: 9 лікарень, 3 зерносховища та викрали 400 тон запасів зерна.

---

³⁰ Telegram-канал Павло Кириленко / Донецька ОДА (ОВА), Щонайменше 9 людей вбили росіяни сьогодні на Донеччині, 03/05/2022, available at:

https://t.me/pavlokyrylenko_donoda/3248

³¹ Українська Правда, В Авдіївці внаслідок атаки РФ загинули мирні люди, є поранені, 03/05/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/3/7343771/>

³² Українська Правда, "Азов" поділився відео, як росіяни обстрілюють житлові будинки Маріуполя з танків, 30/04/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/30/7343159/>

³³ AP News, AP evidence points to 600 dead in Mariupol theater airstrike, 04/05/2022, available at:

https://apnews.com/article/Russia-ukraine-war-mariupol-theater-c321a196fbd568899841b506afcac7a1?utm_source=Twitter&utm_medium=AP&utm_campaign=SocialFlow

³⁴ Telegram-канал Маріупольської міської ради, 25 March 2022, available at: <https://t.me/mariupolrada/8999>

³⁵ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b) (ix); Geneva Convention (I) of 1949, Article 19; Geneva Convention (IV) of 1949, Article 18; Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 12; Rule 29 of the customary IHL.

³⁶ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b) (ix); Geneva Convention (I) of 1949, Article 35; Geneva Convention (IV) of 1949, Article 21; Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 21; Rule 29 of the customary IHL.

³⁷ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b) (xxv); Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 54; Rule 54 of the customary IHL.

22/04/2022: Стало відомо, що у Луганській області російські війська обстріляли п'ять станцій екстреної медичної допомоги, дві з них було зруйновано вщент.³⁸ Крім того, за інформацією Омбудсмена України, російськими обстрілами зруйновано майже всі лікарні. Російські війська прицільно обстрілюють карети швидкої допомоги.³⁹

26/04/2022: В Атинському, Сумська область, російські військові обстріляли психоневрологічний інтернат. Пацієнти і персонал не постраждали.⁴⁰

28/04/2022: У Северодонецьку внаслідок російських обстрілів пошкоджені три поверхи місцевої лікарні. В лікарні зникли світло і вода, але персонал лікарні продовжує надавати медичну допомогу людям.⁴¹

30/04/2022: У Харкові, російські військові обстріляли одну з місцевих лікарень. В результаті обстрілу частково зруйновані бетонні конструкції та віконні рами технічного поверху лікарні, на одному з поверхів була пожежа. Постраждалих немає.⁴²

01/05/2022–02/05/2022: в Дніпропетровській області, російські військові піддали ракетному обстрілу три зернових склади, на двох з яких зберігалося зерно. Всі склади знищені.⁴³

03/05/2022: Міністерство аграрної політики України повідомило, що з територій Херсонської, Донецької, Луганської та Запорізької областей, які наразі знаходяться під російською окупацією, російські війська вивезли близько третини всіх запасів зерна (400

---

³⁸ Telegram-канал Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА), 22/04/2022, available at:

<https://t.me/luhanskaVTSA/1886>

³⁹ Суспільне, Російські окупанти зруйнували на Луганщині практично всі лікарні — Денісова, 25/04/2022, available at: <https://suspilne.media/232314-rosijski-okupanti-zrujnuvali-na-lugansini-practicno-vsi-likarni-denisova/>

⁴⁰ Суспільне, Військові РФ обстріляли психоневрологічний інтернат на Сумщині, 26/04/2022, available at: <https://suspilne.media/232643-vijskovi-rf-obstrilali-psihonevrologijn-internat-na-sumsini/>

⁴¹ RFE/RL, Ситуація на Луганщині: четверо загинув, 29 російських ударів, пошкоджена лікарня у Северодонецьку, 28/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sytutsiya-na-luhanshchyni/31824733.html>

⁴² Facebook-сторінка Головного управління ДСНС України у Харківській області, У Харкові ворог обстріляв міську лікарню та житлові будинки, 30/04/2022, <https://www.facebook.com/MNSKHARKIV/posts/364297702406396>

⁴³ Українська Правда, Росіяни влучили ракетами в склади на Дніпропетровщині, 01/05/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/1/7343293/>; Telegram-канал Валентин Резніченко/ Дніпропетровська ОДА (ОВА), 02/05/2022, available at: <https://t.me/dnipropetrovskaODA/819>

тонн), необхідних для посіву і забезпечення населення їжею.⁴⁴ В Луганській області, через те, що російські окупаційні війська вкрали трирічний запас зерна (100 тонн), місцева влада не змогла провести посівну кампанію.⁴⁵ Раніше міністерство повідомляло, що російські військові масово крадуть зерно у фермерів на окупованих територіях.⁴⁶

В Рубіжному, Луганська область, російські військові здійснили авіаудар по новому елеваторному комплексу. Він повністю зруйнований.⁴⁷

28/04/2022: В Маріуполі, російські військові скинули авіабомбу на шпиталь металургійного комбінату Азовсталь, де ховається від обстрілів близько 1000 цивільних та тримає оборону український батальйон "Азов." Відомо про 600 поранених, які були заблоковані через обвал і щонайменше одного загиблого. Раніше поранені люди дістали нові поранення і контузії, поранено медиків, зруйнована операційна кімната, де знаходилися всі операційні інструменти.⁴⁸

---

⁴⁴ Youtube-канал Міністерства аграрної політики та продовольства України, Окупанти вже відібрали в аграріїв близько 400 тис. тонн зерна, 03/05/2022, available at:

<https://www.youtube.com/watch?v=0nXu3fhANUk>

⁴⁵ Українська Правда, На Луганщині росіяни знищили або вивезли трирічний запас зерна, 04/05/2022, available at: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/05/4/686635/>

⁴⁶ Міністерство аграрної політики та продовольства України, Микола Сольський: Красти в українців зерно - це шлях, який завершиться погано для окупантів, 30/04/2022, available at:

<https://minagro.gov.ua/news/mikola-solskij-krasti-v-ukrayinciv-zerno-ce-shlyah-yakij-zavershitsya-pogano-dlya-okupantiv>

⁴⁷ Telegram-канал Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА), Мета - Голодомор. Окупанти розбомбили літаками елеватор у Рубіжному, 03/05/2022, available at:

<https://t.me/luhanskaVTSA/2254>

⁴⁸ Суспільне, У Маріуполі на військовий польовий шпиталь армія РФ скидала авіабомби: загинули поранені військові, 28/04/2022, available at: <https://suspilne.media/233712-u-mariupoli-na-vijskovij-polovij-spital-armia-rf-skidala-aviabombi-zaginuli-poraneni-vijskovi/>; Суспільне, "Засипало операційну, де зберігався хірургічний інструмент". В яких умовах перебувають люди на "Азовсталі", 29/04/2022,

available at: <https://suspilne.media/234231-zasipalo-operacijnu-de-zberigavsja-hirurgicnij-instrument-v-akih-umovah-perebuvaut-ludi-na-azovstali/>; Youtube-канал Media Center Ukraine, Ukraine Media Center

29.04.2022 (UA), 29/04/2022, available at:

https://www.youtube.com/watch?v=W6ZE08BIs_I&feature=youtu.be

Азовсталь

5) Перешкодження надання гуманітарної допомоги та евакуації цивільних осіб

МГП та МКП мають конкретні положення щоб забезпечити цивільне населення необхідною гуманітарною допомогою включаючи їжу, воду та медикаменти. Сторони міжнародного збройного конфлікту зобов'язані дозволяти та сприяти швидкому та безперешкодному проходженню гуманітарних вантажів.⁴⁹ Персонал який транспортує та доставляє гуманітарні вантажі також знаходиться під захистом МГП.⁵⁰ Дії які направлені на перешкодження надання гуманітарної допомоги є порушенням МГП та є воєнним злочином, а саме голодна смерть цивільних.⁵¹

Додатково МГП зобов'язує сторони конфлікту прибрати цивільне населення, цивільних осіб та цивільні об'єкти, які знаходяться під владою сторін конфлікту, з околиць військових об'єктів.⁵² В осаджених чи оточених районах, сторони зобов'язані забезпечити переміщення поранених, хворих, немічних та осіб похилого віку так само як дітей та проділь та забезпечити прохід представників всіх релігійних конфесій, медичного персоналу та медичного обладнання на їх шляху до таких районів.⁵³

---

⁴⁹ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b) (xxv); Geneva Convention (IV) of 1949, Article 23, 59; Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 70; Rule 55 of the customary IHL.

⁵⁰ Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 71.

⁵¹ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b) (xxv)

⁵² Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 58; Rule 24 of the customary IHL.

⁵³ Geneva Convention (IV) of 1949, Article 17.

Впродовж звітного періоду, Російська Федерація блокувала евакуацію цивільних осіб та поранених українських солдатів з металургійного комбінату «Азовсталь». ЗС РФ заблокували евакуацію цивільних з населених пунктів Запорізької області та атакували 4 евакуаційні транспортні засоби в Луганській області.

25/04/2022–04/05/2022: в Маріуполі, Донецька область ЗС РФ проводили постійні обстріли та намагались захопити⁵⁴ металургійний комбінат «Азовсталь» вбивши при цьому двох цивільних осіб⁵⁵ та саботували евакуацію близько 1000 цивільних осіб.⁵⁶ Близько 600 осіб включаючи цивільних та військових було поранено в продовж бомбардування та вони знаходяться в серйозній небезпеці через брак медикаментів, їжі та води.⁵⁷

Українська влада повідомляє, що з 24 по 30 квітня 2020, російська сторона блокувала евакуацію цивільних з оточеного російськими військами металургійного комбінату Азовсталь.⁵⁸ Перших 100 цивільних вдалося евакуювати лише 1 травня 2022,⁵⁹ після чого

---

⁵⁴ Суспільне, Росія без упину атакує "Азовсталь" у Маріуполі — Подоляк, 24/04/2022, available at: <https://susplne.media/232091-rosia-bez-upinu-atakue-azovstal-u-mariupoli-podolak/>; Завод «Азовсталь», в якому знаходяться захисники Маріуполя, де в підвалах ховаються від обстрілів цивільні, продовжують накривати ворожим вогнем, 26/04/2022, available at: <https://t.me/polkazov/4442>; Українська Правда, Росіяни прорвалися на завод "Азовсталь" у Маріуполі, 04/05/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/4/7343969/>

⁵⁵ Українська Правда, Російські авіабомби вбили двох жінок на "Азовсталі", потужний штурм заводу триває, 03/05/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/05/3/7343726/>

⁵⁶ Суспільне, Росіяни не дають коридору для 1000 цивільних на "Азовсталі", аби чинити тиск на ЗСУ — Верещук, 22/04/2022, available at: <https://susplne.media/231447-rosiani-ne-daut-koridoru-dla-1000-civilnih-na-azovstali-abi-ciniti-tisk-na-zsu-veresuk/>; Суспільне, "Домовленостей немає" — Верещук спростувала заяву РФ про коридор для виходу цивільних з Азовсталі, 25/04/2022, available at: <https://susplne.media/232412-domovlenoste-j-nemae-veresuk-sprostovala-zaavu-rf-pro-koridor-dla-vihodu-civilnih-z-azovstali/>

⁵⁷ Громадське, На «Азовсталі» перебувають понад 600 поранених військових. Ліків та медиків не вистачає — захисник Маріуполя, 27/04/2022, available at: <https://hromadske.ua/posts/na-azovstali-perebuva-yut-ponad-600-poranenih-vijskovih-likiv-ta-medikiv-ne-vistachaye-zahisnik-mariupolya>

⁵⁸ RFE/RL, Евакуація з Маріуполя сьогодні не відбулася – Верещук, 21/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-evakuatsiya-mariupol-vereshchuk/31815171.html>; RFE/RL, Гумкоридорів 22 квітня не буде через небезпеку на маршрутах – Верещук, 22/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-humanitarni-korydory-vereshchuk/31815830.html>; Українська Правда, Маріуполь: окупанти зірвали заплановану евакуацію жінок і дітей, 23/04/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/23/7341615/>; Українська Правда, Росіяни не дали відкрити коридор із Маріуполя: Верещук звернулася із закликом до ООН, 24/04/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/24/7341793/>

⁵⁹ Twitter Президентна України Володимира Зеленського, 01/05/2022, available at: <https://twitter.com/ZelenskyyUa/status/1520774270103822336>

російські війська поновили обстріли металургійного комбінату, де ховалася решта цивільних.⁶⁰

22/04/2022: в Луганській області, російські війська обстріляли евакуаційний автобус, що вивозив людей з Попасної до Рубіжного. Двоє людей дістали поранення.⁶¹ Місцева влада повідомляє, що російські військові зривають евакуаційні заходи постійними обстрілами.⁶²

25/04/2022: в Луганській області, російські війська обстріляли евакуаційний автобус, що прямував до Рубіжного.⁶³

30/04/2022: в Луганській області, російські військові обстріляли два гуманітарні автобуси з гранатомета. Один автобус, в якому їхали волонтери для евакуації людей з Попасної, був знайдений пустим і зі слідами крові. Інший автобус, який віз гуманітарну допомогу, зник разом з водієм.⁶⁴ Пізніше стало відомо, що водій потрапив в російський полон.⁶⁵

03/05/2022: Запорізька обласна військова адміністрація повідомила, що Росія блокує евакуації по всій області протягом останніх семи днів.⁶⁶

---

⁶⁰ Суспільне, Російські військові обстріляли "Азовсталь" — командир 12-ої бригади оперативного призначення НГУ, 01/05/2022, available at: <https://suspilne.media/234745-rosijski-vijskovi-obstrilali-azovstal-komandir-12-oi-brigadi-operativnogo-priznacenna-ngu/>

⁶¹ Telegram-канал Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА), 70 людей сьогодні врятували з Луганщини, автобусом з Попасної керував вчитель місцевої школи, 22/04/2022, available at: <https://t.me/luhanskaVTSA/1874>

⁶² Telegram-канал Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА), Росіяни зривають евакуацію - Рубіжне під обстрілами, автобусу не дістатися, 22/04/2022, available at: <https://t.me/luhanskaVTSA/1871>

⁶³ Telegram-канал Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА), Евакуація. 12 северодончан прямують в безпечні міста. До Рубіжного автобус не доїхав через обстріли, 25/04/2022, available at: <https://t.me/luhanskaVTSA/1985>

⁶⁴ Telegram-канал Сергій Гайдай/ Луганська ОДА (ОВА), Подобиці обстрілу евакуаційних автобусів у Попасній від Сергія Гайдая, 30/04/2022, available at: <https://t.me/luhanskaVTSA/2146>

⁶⁵ Уніан, Окупанти взяли у полон водія евакуаційного автобуса, обстріляного в Попасній - Гайдай, 01/05/2022, available at: <https://www.unian.ua/war/okupanti-vzyali-u-polon-vodiya-evakuacijnogo-avtobusa-obstriljanogo-v-popasniy-gayday-novini-vtorgnennya-rosiji-v-ukrajinu-11808948.html>

⁶⁶ Telegram-канал Запорізької обласної військової адміністрації, Обласна влада продовжує сприяти евакуації жителів Маріуполя, 03/05/2022, available at: https://t.me/zoda_gov_ua/7319

6) Насильницькі переміщення цивільного населення

МКП та МГП забороняють насильницьке переміщення, депортацію цивільного населення з окупованих територій. Порушення цих норм є серйозним порушенням МГП так само є складом воєнного злочину та/або злочином проти людяності.⁶⁷

21/04/2022: Стало відомо, що Росія депортувала 308 цивільних з оточеного Маріуполя у Владивосток, Російська Федерація.⁶⁸

25/04/2022: Російські окупаційні війська депортували 149 людей з Маріуполя в Росію.⁶⁹

7) Розграбування та експропріація власності

МКП та МГП захищають власність цивільних осіб від розграбування сторонами конфлікту.⁷⁰ Вони так само забороняють надмірні руйнування та експропріацію будь-якої власності (включаючи приватну, колективну чи державну форми власності), які не виправдані військовою необхідністю.⁷¹

26/04/2022: В Маріуполі, Донецька область, російські окупаційні війська грабують музеї. За інформацією місцевої влади, експонати вивозитимуться в окупований Донецьк, а найбільш цінні – в Росію.⁷² Крім того, російські військові зламують і грабують вцілілі будинки.⁷³

---

⁶⁷ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 7.1(d); Article 8.2(a)(vii); Geneva Convention (IV) of 1949, Article 49, 147; Rule 129 of the customary IHL.

⁶⁸ Українська Правда, Дітей з Маріуполя повезли у Владивосток – мерія, 23/04/2022, available at: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/04/23/7341577/>

⁶⁹ Суспільне, Російська армія продовжує примусову депортацію Маріупольців до Росії навіть на свята, 25/04/2022, available at: <https://suspilne.media/232430-rosijska-armia-prodovzue-primusovu-deportaciu-mariupolciv-do-rosii-navit-na-svata/>

⁷⁰ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b) (xvi); Geneva Convention (IV) of 1949, Article 33; Rule 52 of the customary IHL.

⁷¹ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8.2(b) (xiii); Geneva Convention (I) of 1949, Article 50; Geneva Convention (II) of 1949, Article 51; Geneva Convention (IV) of 1949, Article 53, Article 147; Rule 50 of the customary IHL.

⁷² Суспільне, У Маріуполі російські окупанти грабують музеї, 26/04/2022, available at: <https://suspilne.media/232791-u-mariupoli-rosijski-okupanti-grabuut-muzei/>

⁷³ Суспільне, У Маріуполі окупанти зламують вцілілі будинки, 26/04/2022, available at: <https://suspilne.media/232732-u-mariupoli-okupanti-zlamuut-vcilili-budinki/>

8) Взяття заручників

Взяття заручників є воєнним злочином та серйозним порушенням МГП.⁷⁴

В цьому розділі ми задокументували кілька зразкових випадків взяття в заручники. Слід зазначити що сотні осіб, включаючи активістів та представників місцевої влади були взяті в заручники піддані практиці насильницьких зникнень з початку повномасштабного вторгнення РФ до України.⁷⁵

26/04/2022: Правозахисна організація Медійна ініціатива за права людини повідомила, що під час окупації окремих районів Київської області російські військові взяли в полон близько 200 людей, в тому числі учасників АТО/ООС, волонтерів та інших цивільних для того, щоб пізніше обміняти їх на свої військових.⁷⁶

У Голій Пристані, Херсонська область, російські окупаційні війська тримають в полоні міського голову та ще декілька членів громади.⁷⁷

9) Операції під чужим прапором

Заборонено проводити операції використовуючи прапори чи військові емблеми, знаки розрізнення протидоржчих сторін при залученні до атак або з метою захисту, прихильності, захисту або перешкодження військових операцій. Так звані операції під чужим прапором складають воєнний злочин та порушення МГП.⁷⁸

Ми задокументували два випадки операцій впродовж звітного періоду.

24/04/2022: в Грозовому, Херсонська область, російські військові почепили українські прапори на свої танки і рушили в напрямку Молодецького. Збройні сили України

---

⁷⁴ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8(2)(a)(viii); Geneva Conventions, common Article 3; Geneva Convention (IV) of 1949, Article 34, 147; Rule 96 of the customary IHL.

⁷⁵ RFE/RL, Верещук: Росія утримує в полоні близько 1700 військових і цивільних, з них 500 – жінки, 12 квітня 2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-vereshchuk-1700-polonenyh/31798232.html>

⁷⁶ <https://mipl.org.ua/pislya-katuvan-u-nevoli-u-rosijske-sizo-yak-i-navishho-soldati-rf-vivozili-meshkanciv-ki%d1%97vshhini/>

⁷⁷ Суспільне, На Херсонщині військові РФ продовжують тримати у полоні Голопристанського міського голову, 26/04/2022, available at: <https://suspilne.media/232750-na-hersonsini-vijskovi-rf-prodovzuut-trimati-u-poloni-golopristsanskogo-miskogo-golovu/>

⁷⁸ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8(2)(b)(vii); Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 39(2); Rule 62 of the customary IHL.

повідомляють, що російські танки з українськими прапорами обстрілюють окуповані Росією населені пункти.⁷⁹

04/05/2022: У Токмаку, Запорізька область, російські військові організували масовий пошив військової форми Збройних сил України і перевдягаються в неї.⁸⁰

10) Фільтраційні табори та інші випадки незаконного затримання

Відповідно до четвертої Женевської конвенції цивільні особи можуть бути інтерновані або розміщені в призначеному місці проживання лише в тому випадку, якщо це безумовно необхідно задля безпеки держави у владі якої вони знаходяться⁸¹ або, на окупованій території, з “імперативних причин безпеки”, наприклад, якщо інтерновані особи можуть серйозно зашкодити безпеці затримуючі сили за допомогою таких засобів, як саботаж або шпигунство⁸². Будь-які особи, заарештовані, затримані або інтерновані за дії, пов'язані з збройним конфліктом, повинні бути оперативно поінформовані, мовою, яку вони розуміють, з причин, чому ці заходи були вжиті⁸³ !. Будь-яка особа, інтернована або розміщена в призначеному місці проживання, має право оскаржити це рішення і якщо рішення зберігається, щоб воно періодично переглядалося⁸⁴. Затримання, яке не відповідає зазначеним вище правилам, є “незаконним ув'язуванням”, яке є воєнним злочином та грубим порушенням МГП.⁸⁵

Впродовж звітного періоду, були повідомлення про щонайменше 4 російських фільтраційних таборів для українських активістів та ветеранів.

21/04/2022: Мер оточеного Маріуполя повідомив, що окупаційні російські війська створила навколо Маріуполя чотири фільтраційні табори для чоловіків, що перебувають у місті і майже всі вони вже побували там в ув'язненні і на допитах. Держслужбовців і муніципальних працівників після доставлення в табір вивозять у невідомому напрямку.⁸⁶

---

⁷⁹ Facebook-сторінка Оперативне командування "Південь"/Operational Command "South", Поточна оперативна обстановка на півдні України: ранок 24.04.2022, 24/04/2022, available at: <https://www.facebook.com/okPivden/posts/2040296039474972>

⁸⁰ Facebook-сторінка Оперативне командування "Південь"/Operational Command "South", Поточна оперативна обстановка на півдні України: на вечір 03.05.2022, 03/05/2022, available at: <https://www.facebook.com/okPivden/videos/517591600041611/>

⁸¹ Geneva Convention (IV) of 1949, Article 42.

⁸² ICTY, Delalić case, Judgment, para. 576.

⁸³ Additional Protocol (I) to the Geneva Conventions of 1977, Article 75(3).

⁸⁴ Geneva Convention (IV) of 1949, Article 43, 78.

⁸⁵ Rome Statute of the International Criminal Court of 1998, Article 8(2)(b)(vii); Geneva Convention (IV) of 1949, Article 147; Rule 99 of the customary IHL.

⁸⁶ RFE/RL, Майже всі чоловіки Маріуполя побували за ґратами та на допитах у фільтраційних таборах – Бойченко, 21/04/2022, available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-mariupol-choloviky-filtracijni-tabory/31814337.html>

25/04/2022: В Маріуполі, 474 людини було переміщено в один з фільтраційних табір, де люди утримуються перед депортацією в Росію.⁸⁷

27/04/2022: Головне управління розвідки України повідомило, що у Херсоні, в ізоляторі тимчасового утримання, російські окупаційні війська тримають понад 300 проукраїнських активістів і ветеранів АТО/ООС. Крім того, у селі Велика Лепетиха, Херсонська область, окупаційні війська створили фільтраційний табір, куди направляють чоловіків призовного віку, далі затриманих вивозять в окупований Крим.⁸⁸

28/04/2022: посол США в ОБСЄ заявив, що є вірогідні повідомлення про те, що російські сили округлюються місцевим цивільним населенням і затримує їх у фільтраційних таборах, де їх жорстоко допитують за будь-які передбачувані зв'язки з українським урядом або з незалежними ЗМІ. Тих, кого підозрюють у зв'язках з цим сортом, вбивають або катують і переводять до так званої «Донецької народної республіки», де багато хто, як повідомляється, зник або убитий. Цивільні особи, які «проходять» допит, потім переводяться в Росію або підконтрольний Росії Донбас.⁸⁹

Фото дітей яких вивозять з Ізюму до Белгорода

⁸⁷ Суспільне, За добу з Маріуполя було депортовано майже півтисячі людей — радник мера, 26/04/2022, available at: <https://suspilne.media/232883-za-dobu-z-mariupola-bulo-deportovano-majze-pivtisaci-ludej-radnik-mera/>

⁸⁸ Facebook сторінка Головного управління розвідки Міністерства оборони України, available at: 27/04/2022, <https://www.facebook.com/DefenceIntelligenceofUkraine/posts/300052648972829>

⁸⁹ U.S. Department of State, Online Press Briefing with U.S. Ambassador to OSCE Michael Carpenter, 28/04/2022, <https://www.state.gov/online-press-briefing-with-u-s-ambassador-to-osce-michael-carpenter-2/>